

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

VI. De legis obseruandæ obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

CAPVT VI.

De Legis obseruandæ obligatione sub peccato.

39. **N**um Lex aliqua, quæ neque ad culpam obliget, nec ad pœnam? Minimè; propriè enim Lex vocitanda non est, quæ nec culpâ nec pœnâ exigit obseruantiam: sed potiùs regulæ seu ordinationes ad bonum dirigentes appellandæ, qualia equidem nonnullarum Religionum præscripta, quæ nec ad culpam venialem obligare videntur.

40. *An omnes Leges humanae obligent in conscientia sub mortali præsertim?* Non omnes obligant; Leges enim prohibentes v.g. venationem, aut piscationem sine proximi nocumento: aut arborum tempore nocturno delationem, per se loquendo & præcisè aliis circumstantiis non obligant sub mortali. Nec enim Legislatores, præsertim ciuiles ad hæc intendit sub graui culpa obligare; sed solum sub aliqua assignata pœna deterrere.

41. *Obligat sub mortali Lex pœnalis, qua scilicet aliquid imperatur, aut prohibetur assignata pœna transgressori?* Obligat iuxta materiæ grauitatem sub mortali, aut veniali, nisi aliunde constet Legislatorem non intendere obligare ad culpam; quia pœna culpam supponit. v.g. præceptum recitandi horas sub amissionis fructuum pœna, aut Lex soluendi vectigalia sub pœna amissionis mercium, obligant in conscientia.

42. *Lex inferens ipso facto pœnam transgressoribus, obligat ne in conscientia ante sententiam declaratoriam pœna subeunda?* Non; nec potest ipsa pœna executioni mandari absque hominis actione, nisi apertè eam esse mentem Legislatoris constet. Potest enim Legislatores ad soluendam pœnam ante sententiam obligare, regulariter tamen non obligat. *Quid si delictum ita notum sit, ut non possit ullâ tergiversatione celari?* Adhuc affirmo delinquentem non teneri ante declaratoriam sententiam soluere pœnam, quæ ad sui executionem hominis actionem requirit. *Quidam autem de Lege ipso facto lata, qua ad sui executionem hominis actionem non postulat?* Statim post violatam legem incurritur. Quare si Lex ita feratur: Qui hoc fecerit, sit ipso facto excommunicatus: delinquens patrato delicto, statim incurrit excommunicationem, cum ad hanc pœnam subeundam nulla actio requiratur, nec sententia criminis declaratoria expectanda est. Fateor tamen circa pœnam priuationis officij, beneficij, vocis actiuae & passiuæ,
&c.

&c. delinquentem non teneri cum grauis infamiae periculo hanc poenam ante iudicis sententiam subire.

43. *Obligat ne in conscientia lex illa, qua iuri diuino, aut communi bono aduersatur: aut qua legislatoris potestatem excedit: aut qua onus improporionatum imponit: aut qua in falsa praesumptione fundatur?* Non obligat, modo scandali, aut perturbationis Reipublicae periculum absit.

44. *Tenemur ne Legibus, ac sententijs Tyranni parere?* Tenemur profecto Legibus latis ab eo, qui solum tyrannus est regimine, & administratione: id est, qui iuste quidem possidet Regnum, sed iniuste subditos aggrauat; hic enim est legitimus superior. Porro tyranno qui per vim Regnum usurpauit obedire tenemur, quandiu pacifice Regnum possidet, & Reipublicae non resistit. Nec enim Christicolae in terris Turcarum existentes à Turcae Legibus eximuntur, licet Turca tyrannus sit Regni usurpatione. *Peccat ne Tyrannus Leges & sententias ferendo?* Non; hoc enim Reipublicae auctoritate praestat, quae ex suppositione tyrannidis vult ab ipso exerceri iudicia, ne incommoda multiplicentur. Delinquit tamen ille non solum Regnum usurpando, verum & illud iniuste retinendo.

CAPVT VII.

Regulas exhibeo, quibus cognoscitur, num Leges obligent sub mortali.

45. *Quoniam modo poteris dignoscere, an Lex obliget sub mortali, nec ne?* Id aperte praestabo, si septem hasce regulas mente euoluerim. *Prima*, mentem legislatoris rimatur, quae ex materiae grauitate, aut ex alijs coniecturis colligitur. Vnde Lex quando absolute condita est, non addito sub qua culpa velit obligare legislator, iuxta materiae grauitatem est iudicandum.

46. *Secunda* sumitur ex verbis, quibus Lex fertur, modò leuitas materiae non excuset. v. gr. lex illa obligat sub mortali, quae in graui materia fertur in haec verba: *Iubemus, praecipimus, prohibemus, &c. Praecipimus in virtute sanctae obedientiae, sub indignatione Dei, &c.* Item verbum *oportet*: nec non Lex verbo imperatiuo condita posita materiae grauitate; & illa: *Sancimus, statuimus, &c.* Legislator enim hac loquendi forma quantum potest obligare velle censetur.

47. *Tertia*